

Titan ei kasvanutkaan jättiläiseksi

Valmet H800

■ Kimmo Kotta

Traktoritehtaat ovat välillä kehittäneet laitteita, joiden vastaanottamiseen maailma ei ole ollut valmis. 50-luvun lopulla olisi voinut luulla, että bensa- tai dieselkäyttöinen rivimoottori vaihtuu lähitulevaisuudessa kokonaan toisenlaisiin voimanlähteisiin, mutta ei tullut Fordin vapaamäntä turbiinimoottorista, Internationalin kaasuturbiinista tai Allis-Chalmersin polttokennostakaan vaihtoehtoa perinteisille traktorimoottoreille. Kalliit moottorikokeilut jäivät taloudellisesti hyödyntämättä, mutta jätikkokoisten yritysten tuotekehitysbudjeteissa ei muutama turhaksi jäänyt suunnitelma paljoa painanut.

Valmetilläkin on ollut lupaavia hankkeita, jotka sittemmin ovat osoittautuneet ennenaikaisiksi. Ergonomiaan, turbomoottoreihin ja keskimääraistä suurempiin traktoreihin panostaminen oli aikanaan rohkea, mutta onnistunut ratkaisu. Sen sijaan 70-luvun telitraktori- ja säilörehukonekehittelmät olivat turhan utopistisia.

Seuraavan vuosikymmenen alkupuolen kovin juttu oli kokonaan uusi Volvo BM Valmet-traktorisarja, jonka jatkoksi tuli muutaman vuoden viiveellä uudenalaisella toteutuksella tehty H800. Senkin piirustukset niputettiin melko pian ö-mappiin.

Jokapaikanhöylä

Titanina tunnetun traktorin historia alkoi vuonna 1983. Idean takana ei ollut Valmet, vaan tunnettu konekeksijä Matti Sampo. Protokoneet kasattiin Tmi Kone-Sammon tiloissa Turengissa, missä aiemmin oli kehitetty mm. nestevetoinen runko-ohjattu Hiisi-kiinteistöhuoltotraktori. Sittemmin sama kone kehittyi Joutraksi, myöhemmin Valmet 240:ksi.

Uuden linkkuohjatun ja niin ikään hydrovetoisen Titanin ensimmäistä prototyyppiä päästiin kokeilemaan elokuussa 1984, loppuvuodesta Matti Sampo möi traktoreikseintön-sä Valmetille, joka tarvitsi jatkoa taajamatraktorisarjaansa. Myös maataloustraktoripuolelle kaivattiin uutuuksia, joten Titanista tehtäisiin myös peltoversio.

Jatkokehitystä varten vuokrattiin Ylöjärveltä tilat nimenomaan Titan-projektia varten, siellä valmistui 5 esisarjan traktoria vuoden 1986 aikana, joulukuussa luovutettiin ensimmäinen kone asiakkaalle. Tuttua Valmetia uudessa traktorissa oli oikeastaan vain turbo-moottori, ohjaamoergonomia, konepelti ja väri, kaikki muu oli uutta ja mullistavaa.

Voimansiirto oli kokonaan hydrostaattinen ja toteutettu kaikkien neljän vetopyörän napoi-

hin sijoitetuilla nestemoottoreilla. Traktorissa oli täydelliset takaperinajolaitteet, sillä ohjauspulpetti kääntyi täydet 180 astetta. Takasiltaan oli mahdollista liittää pikakiinnityksellä järeä kuormain, jolloin traktorista tuli lähes täysverinen pyöräkuormaja. Muuttuvatilavuuksisen hydraulipumpun 140 litran tuotto ja 210 barin paine riitti järeillekin työkoneille. Nostolaitteet sai eteen ja taakse, samoin voimanottoakselin, taakse tosin vain hydraulisena.

Valmetin johto luotti koneen tulevaisuuteen, runko-ohjatulla nelivedolla kun tuntui olevan kysyntää. Englannista oli alettu uittaa käytettyjä Massey-Ferguson 1200-traktoreita, tyyppimerkin H800 saanut Valmet oli lähes yhtä tehokas, mutta paljon kevyempi ja ketterämpi. Suurilla maatiloilla oli jatkuvasti kuormattavaa ja siinä H800 olisi parempi kuin yksikään normaalitraktori. Kevyiden harvestereiden alustakoneenakin sillä uskottiin olevan mahdollisuuksia, Suomen metsissä kun riitti harvennettavaa. Oma lukunsa oli sitten taajamakäyttö, mihin uusi kone oli alun perin tarkoitettukin. Valmistuksen uskottiin nousevan aina viiteensataan koneeseen vuodessa. Suunnittelijat eivät suhtautuneet uuteen koneeseen yhtä optimistisesti.

Hanke kaatui lama-aikaan

Ylöjärvellä valmistui 11 traktoria, jonka jälkeen valmistus siirrettiin Suolahteen, ensimmäinen kone tuli linjalta toukokuussa 1987. Sitä ennen

H800 ja sen keltainen teollisuusversio H810 olivat olleet näytillä Sima-näyttelyssä Pariisissa, myös ruotsalaiset ja tanskalaiset olivat päässeet tutustumaan uutuusmalliin.

Suomalaiset näkivät Linkku-Valmetin ensi kertaa Seinäjoen talvimaatalousnäyttelyssä, missä sitä esitteli projektiryhmään kuulunut Pentti Kostamo. Huomiota kone sai runsaasti, Maaseudun Tulevaisuus kirjoitti traktorimiehen toiveiden täyttymisestä, vastaava ruotsalaislehti Lantmannen arveli sitä Davidin uudeksi aseeksi taistelussa suuria vastaan.

Mitään ostoryntäystä ei kuitenkaan tapahtunut, H800 oli kallis kone sen ajan maatalouteen ja urakointiinkin. 10 %:n korko oli tuolloin jokseenkin halpaa rahaa ja pian saatiin oppia, että se voi jopa tuplaantua. Traktorikaan ei ollut ihan valmis, se veti hyvin tasaisella alustalla, mutta maastossa tuli ongelmia; kun yksittäiselle pyörälle tuli liikaa rasitusta, nestemoottorista loppui voima ja kone saattoi hyyytyä vähäiseen esteeseen.

Pentti Kostamon mukaan vaivasta olisi päästy lisäämällä jokaiseen napaan planeettapyörästä, mutta uudistus jäi tekemättä. Uusien Mezzo- ja Mega-mallistojen kehittäminen ja tuotannon aloittaminen oli tullut kalliiksi, Valmetin taloutta rassasi vielä traktorimarkkinoiden romahtaminen 90-luvun alussa. Linkku-Valmetin kehittäminen piti tässä tilanteessa unohtaa ja keskittyä olennaisimpaan. ■

Tekniset tiedot: Valmet H800	
Moottori	411DS, 4-syl. 4-t turboahdettu nestejäähdytteinen suorasuihkutusdiesel, 110 hv/2400 rpm. Syl. läpimitta 108 mm, iskunpituus 120 mm, kokonaisiskutilavuus 4400 cm³, puristussuhde 16:1. Rivityyppinen Bosch-ruiskutuspumppu keskipakosäätäjällä, kylmäkäynnistystä varten thermostat-imusarjaehku. Sähköjärjestelmä 12 V, laturin teho 870 W, startti 3 kW.
Voimansiirto	Hydrostaattinen voimansiirto, portaaton nopeudensäätö alueilla 0–11, 0–17 ja 0–30 km/h, sähköinen suunnanvaihto. 4-veto, pyörän navoissa kaksinopeuksiset säteismäntämoottorit. Etu- ja taka-akseleilla omat hydraulipumppunsa.
Hydrauliikka	Muuttuvatilavuuksinen aksiaalimäntäpumppu, tuotto 140 l/min, työpaine 210 bar, nostoteho 5000 kg, painonsiirtojärjestelmä vetovarsitunnustelulla, kuorman tunteva järjestelmä, 2–4 ulkopuolisen hydrauliiikan hallintaventtiiliä. Hydraulinen runko-ohjaus.
Pyörät	Edessä ja takana 16.9 x 34.
Täytösmääriä	Moottori 12 l, jäähdytysjärjestelmä 15,5 l, polttoainesäiliö 180 l, työhydrauliikka 110 l.
Mittoja	Pituus 4350 mm, akseliväli 2500 mm, leveys 2100 mm, korkeus 2800 mm, maavara 375 mm, paino vakiovarusteilla 4400 kg.
Lisävarusteita	16.9 x 30, 18.4 x 30 tai 13.6 x 38 pyörät, säädettävät vanteet, 1–3 ulkopuolisen hydrauliiikan lisäventtiiliä, etunostolaite (1800 kg), teollisuusetunostolaite, pikakiinnitteinen takakuormaja, mekaaninen etuvoimanotto 1000 rpm, hydraulinen etu ja/tai takavoimanotto 540/1000 rpm, pohjajanssari, sähköinen takanostolaitteen hallinta.
Valmistaja	Valmet Oy
Valmistusaika ja -paikka	1987–1992 Suolahti, Suomi. Valmistettu tietolähteestä riippuen yhteensä 30–50 kpl

Valmet H800
1987–1992
Suolahti, Suomi

Lue seuraavasta Koneviestistä!

Ilmestyy 5.12.

Kokeilussa Hardi Ranger

**Ryhmä-
esittelyssä:
Lannoittimet
Ruiskut**

Esittelyssä Tume Titan -kylvölannoitin

Parivertailussa teleskooppi- kuormaimet

Ja paljon muuta!

Tulevia näyttelyjä ja tapahtumia

Marraskuu 2012

- 27.–30.11. Agromek 2012, Herning
- 27.–30.11. Bauma China 2012, Shanghai

Joulukuu 2012

- 11.–13.12. Agrovak 2012, Hertogenbosch (Hollanti)

Tammikuu 2013

- 29.–31.1. AgConnect Expo 2013, Kansas City
- 30.1.–2.2. Agromashepo 2012, Budapest

Helmikuu 2013

- 5.–7.2. Canadian International Farm Show, Toronto
- 6.–9.2. Agraria 2013, Valladolid, Espanja
- 7.–9.2. Farm Machinery Show, Punchestown, Irlanti
- 12.–14.2. World Ag Expo 2013, Tulare, Kalifornia
- 24.–28.2. Sima/Simavip 2013, Paris Nord Villepinte

Lisää tapahtumia Koneviestin nettisivuilla:
www.koneviesti.fi/tapahtumat

Ulkomaisten näyttelyjen tiedot on kerätty ulkomaisten messujärjestäjien luetteloista. Emme vastaa mahdollisista muutoksista tai virheistä. Ennen näyttelymatkaa tiedot kannattaa varmistaa näyttelyorganisaatiolta.

Katso myös Koneviestin tulevia jutun aiheita:
www.koneviesti.fi/tulevat